

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s pošlino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Kdor hodi sam po njega, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta šte. 5, sprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 5 vin. Parte in zabave vsaka pettivrsta 24 vin., izjave in Poslano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torka popoldne. — Nezaprte reklamacije so poštnine proste.

Pred novimi dogodki.

na svetovni trg, kakor pa na Avstro-Ogrsko. Iz tega izhaja, da za vsako tesnejšo zvezo, ki bi šla preko posameznih dopustnih posebnih ugodnosti, nastane nepremagljiva ovira, namreč kakovostna enakovrstnost njunih narodnih gospodarstev, ki se pravzaprav prav nič ne dopolnjujeta, ampak večinoma samo tekmujeta. Z gospodarskim zblizanjem ne bi pa napravili bistvenega koraka za njuno samopreskrbo in v isti meri ostaneta obe navezani kakor prej na uvoz skoro vseh tekstilnih surovin, gumija, smole, kolonialnega blaga, južnega sadja, začimb, važnih kovin, kemičnih surovin, živil in krmil. Z vso strogo doslednostjo sledi iz tega, da zveza obeh teh velikih držav nima za se nobene velike gospodarske misli in upravičenosti. Pa če tudi vsa srednja Evropa in se bližnji izhod pristopita in dobimo zadostnega ozemlja in možnost za samopreskrbo, bi se upravičenosti le deloma povečala. Z gospodarsko zvezo obeh držav bi se tedaj bistveno le pospeševalo medsebojno razvijanje lastnih pridelkov, kar bi pa rodilo veliko nevarnost, ki bi nastala za naše domače gospodarstvo že iz samega tega pospeševanja in pa iz protiredb tujih držav za zunanjo trgovino obeh osrednjih veseli.

Bodočnost našega industrijskega izvoza ne leži v Nemčiji, ampak na izhodu, kateremu moramo v tem oziru posvetiti svojo glavno pozornost. Če pa pospeševanje našega izvoza v Nemčijo ne bi prineslo bistvene splošne koristi, bi pa pospeševanje izvoza iz Nemčije prineslo še toliko večjo škodo. To velja v isti meri za industrijo in za kmetijstvo. Večina gospodarskih pridelkov je pri nas dražja, čisto znatno dražja, kakor v Nemčiji. Vsled medsebojne carinske svobode in carinske prednosti bi se gotovo nemške cene pač ne zvišale, ampak naše bi padle.

Velika nevarnost grozi avstrijski industriji, za katero bi gospodarsko združenje z Nemčijo prineslo samo oster in zelo škodljiv tekmovalni boj z močnejšo nemško industrijo in deloma bi bilo tudi konec našega daljnjega industrijskega razvoja. Za veliko število industrijskih izdelkov je Nemčija za nas edini merodajni, da, edini dejansko nevarni tekmelec. Že danes krije polovico našega uvoza industrijskih izdelkov in njen uvoz se ne da povečati na škodo ostalega tujega sveta, ampak samo na škodo našega

še industrije. Kajti naša industrija ima v splošnem slabše proizvodne pogoje, kakor nemška. Če tedaj hočemo naši industriji zagotoviti obstanek, moramo svojo carino tudi proti Nemčiji obdržati v potrebni višini in ji ne moremo dovoliti nobene ugodnosti, ki bi presežala to mejo. Možnost carinske zveze z Nemčijo moramo tedaj že iz interesov našega domačega gospodarstva popolnoma izločiti, da ne govorimo o drugih nepremagljivih tehničnih ovirah, katere ima ta naša.

Zato skupen carinski tarif, ki bi odgovarjal našim potrebam, ni mogoč, in že to samo dokazuje, da ne moremo govoriti o vmesni ali prednostni carini, ki bi že itak ne smela biti nižja, kakor je v sedanjih pogodbenih carini, za katere časa je nemški uvoz tako močno narasel. Tudi skupna pogodbeni pogajanja s tretjimi državami niso mogoča, kajti obilo in važne vrste trgovskega blaga imajo preveč različne interese. Preostane tedaj le čisto navedena tarifarna pogodba s kolikor mogoče podrobnimi pogodbenimi določili, ki se v njihovem uspehu lahko pokažejo kot posebne koristi za obojestranski uvoz, če bodo tako urejene, da se jih ne bo dalo praktično uporabiti pri uvozu iz sosednjih držav.

Za vsak slučaj moramo čisto jasno povedati svojo željo in nujno prošnjo, da se gospodarske interese te države razmotriva le po lastnih potrebah v lastno korist in da bodi pri tem merodajen samo en cilj: „Ustvariti in ohraniti krepko, mogočno, v sebi edino in neodvisno Avstrijo.“

Zivahno pritrjevanje je sledilo tem besedam in kakor poročajo nemški listi, je tudi nemška zborniška manjšina odobrila to predsedniškovo izjavo.

Kaj nas uči vojska?

Vojna nas uči zatajevanja. V marsičem je bilo prej drugače. Tako ni poznala doba pred vojno ne želodnega, ne spolnega, ne govornega zatajevanja. zdaj ga izsiljujejo. „V čemer je kdo grešil, v tem bo kaznovan“, je rečeno. Tako je prvi prestopok s tem kaznovan, da nam je odvzet kruh. Drugi s tem, da

— — — — — Povdarjal je, da se mora sicer med Ogrsko in Avstrijo skupno gospodarsko in carinsko ozemlje brezpogojno obdržati, ker se obe državi v gospodarskem oziru prav srečno izpopolnjujeta in ker je veliko skupno ozemlje za obe polovici v vsakem oziru bolj koristno, kakor pa ločitev. Niso pa vse naše avstrijske trgovske zbornice ene misli v drugem gospodarskem in osnovnem vprašanju, namreč glede gospodarsko-političnega razmerja do Nemčije. Začetno navdušenje za popolno carinsko zvezo se je izgubilo pred silo resničnosti in tudi kasnejši predlogi, čeravno se omejujejo vedno bolj na ožje polje, vendar ne vzdržijo pred dejanskimi zahtevami našega narodnega gospodarstva in pred hladno in stvarno kritiko.

Največji odpor proti dalekosežni zvezi prihaja iz Nemčije same in temu se ne moremo čuditi, če pomislimo, da je Nemčija le z 11% celega svojega izvoza in le z 8% svojega tovarniškega izvoza zainteresirana na našem trgu in od nas uvaža le 8% svojega skupnega uvoza in je tedaj veliko bolj navezana

LISTER.

Zvezdnato nebo.

— — — — — Ko žarijo v tili noči na nebu brezštevne zvezde in pošiljajo svoj svet proti zemlji in v brezmejne daljave, se rad popelje človeški duh na krilih svoje domišljije v kraje neskončnosti, kjer so postavljene mejniki božjega stvarstva. Človeški duh jih hoče doumeti, spoznati njih tajnosti. Mirno in ljubko se bliščeče zvezde so pa tudi prijateljice človeškega srca. Milo ga pozdravljajo in mu dihaajo nasproti pokoj in nebeški mir. Kaj čuda, če hoče k njim pohiteti v „nebeški dom.“

Zvezde pa ne vodijo človeškega duha in srca samo po poti od zemlje do neba, ampak so tudi posredovalke v občevanju med ljudmi. Vojak na samotni vojni straži ne zre samo v zvezdnato nebo, da bi videl, ali se je utrnila že njegova zvezda, ampak on misli pri tem tudi na svoje ljube domače, ki gledajo doma isto sonce, isto luno in iste zvezde. Vojni metel jih je neusmiljeno vrgel daleč narazen, zvezdnato nebo še je edina njih skupna domačija, kjer se srečavajo njih drug po drugem koprneči pogledi. Vojna pošta na zvezdnatem nebu je edina, ki redno in hitro posluje.

Iz teh vzrokov naj sledi označitev glavnih zvezd, ki se vidijo v tem mesecu v jasnih, mrzlih nočeh!

Da se prav spoznamo, je treba najprej poiskati Severno ali Polarno zvezdo. Ta stoji ved-

no naravnost proti severu skoro na istem mestu. Ta se lahko najde po ozvezdju Velikega medveda ali voza. To ozvezdje je proti severu in obstoji iz sedem zvezd, katerih četiri tvorijo čveterokot, za podoben ozvezdja 4 kolesa. Na levo od teh 4 koles so pa 3 zvezde, ki tvorijo v podobi skrivljeno oje za voz. Če se potegne skoz zadnja dva kolesa črta in ta črta petkrat podaljša navzgor, tedaj imamo severno zvezdo. Ta severna zvezda je v ozvezdju Malega medveda ali voza konec medvedovega repa ali začetek ojesa, ki ima proti levi strani za oje še 2 bolj majhni zvezdi, za katerimi pridejo na levo 4 zvezde za štiri kolesa. Zvezdi prednjih dveh koles sta majhni, zadnjih dveh večji.

Če se misli od ojesa Velikega medveda podaljšana črta globoko navzdol, tedaj imamo svetlo zvezdo Arktur v ozvezdju Bootes. Na levo navzgor, severozapadno od teh zvezd, se vidi v Rimski cestici ozvezdje Kasijopeja v obliki dvojne črke W. Proti zapadu, visoko na nebu, se vidi ozvezdje Voznik z jako svetlo zvezdo Kapela.

Proti jugu se vidi najkrasnejšo zimsko zvezdišče. Visoko na nebu proti jugozapadu se vidijo Plejade ali kokaška (več zvezd, kakor koklja s pišeti). Od tega ozvezdja malo navzdol se vidi velika rdeča zvezda Aldebaran. Od tega zopet malo na levo navzdol se vidi najlepše ozvezdje severnega neba, Orion. Najbolj značilne Orionove zvezde so tri velike zvezde, Orionov pas, ali kosci, kakor se ponekod imenujejo, ker stojijo v taki vrsti kakor trije kosci. Pod kosci je nekaj manjših zvezd, precej dalje naokoli so pa tri velike zvezde, dve zgoraj, ena

spodaj. Leva zgornja se imenuje Beteiguze, desna zgornja Bellatrix, spodnja, bolj na desno pa Rigel. Če se potegne od Orionovega pasa ali od Koscev črta navzdol daleč proti jugovzhodu, tedaj se najde najlepša zvezda tega ozvezdja, milo-zeleno svetlikajoči Sirij v ozvezdju Velikega psa. Na levo od Oriona sta dve svetli zvezdi Kastor in Pollux. Pod tema dvema pa je zopet svetlejša zvezda Prokyon v ozvezdju Malega psa.

Izmed planetov ali premienic se je videl proti jugozapadu v preteklem mesecu ob večerih okoli 22. januarja, najlepše od 4. do 6. ure zvečer dne 22. januarja, Merkur. V tem času bo se videl zopet koncem februarja, toda v jutru navsezgodaj. Proti jugozapadu se pa vidita zopet lepo planeta Venera kot prva Večerna zvezda ali Večernica, ter Jupiter nad Večerno zvezdo, še bolj proti jugozapadu. Toda dne 13. februarja bota ta dva lepa planeta celo blizu skupaj, in od tega dne naprej zamenjata svoje stališče. Z daljnogledom se vidijo tudi Jupitrove lune. Jupiter z Venero že zahaja ob 8. uri zvečer v zapadu, dočim se vidijo druge omenjene zvezde lepo šele po tem času. Daljni planet, ki se vidi v tem času, je Saturn, ki se nahaja kot velika zvezda med Orionom ter Kastorjem in Poluksom. Najlepši izmed planetov pa je v tem času Mars, ki vzhaja na vzhodu ter ima prodirn rdečo barvo. Mars je bil Rimljanov bog vojske, kar nas spominja s svojo rdečo barvo na kri, ki pretaka v tej vojski. Dne 17. in 18. februarja stoji s svojo polna luna tik ob Martu. Mars se bo videl v tem času celo noč, kakor tudi vojska traja dan in noč naprej.